

RECUPEREAZĂ-ȚI VIAȚA

RECUPEREAZĂ-ȚI VIAȚA

Cum să nu permiți ca trecutul și alți oameni
să te controleze

STEPHEN ARTERBURN
DAVID STOOP

IMAGO DEI
ORADEA, 2017

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ARTERBURN, STEPHEN

Recuperează-ți viața : cum să nu permiți ca trecutul și alți oameni să te controleze / Stephen Arterburn, David Stoop. - Oradea : Imago Dei, 2017

ISBN 978-606-8314-38-9

I. Stoop, David

159.9

Original published in the U.S.A. under the title:

Take Your Life Back, by Stephen Arterburn and David Stoop

Copyright © 2016 by Stephen Arterburn and David Stoop

Romanian edition © 2017 by Sc Optim Multiserv SRL - Editura Imago Dei with permission of Tyndale House Publishers, Inc. All right reserved.

Ediția în limba română publicată sub titlul

Recuperează-ți viața

Stephen Arterburn și David Stoop

© 2017 Editura Imago Dei
str. Pascal, nr. 18, X 84, ap. 7
410444 Oradea, Bihor, România
Tel.: 0359-422337

E-mail: office@imagodei.ro
Pagina web: WWW.IMAGODEI.RO

Orice reproducere sau selecție de texte din această carte este permisă doar cu aprobarea în scris a Editurii Imago Dei.

Traducerea: Marcel Eugen Budea
Coperta și tehnoredactarea: Marcel Eugen Budea

ISBN 978-606-8314-38-9

CUPRINS

Introducere 7

PARTEA I: VIAȚA REACTIVĂ

1. Fiul risipitor din palat 13
2. Înțelegerea faptului că ai fost rănit 25
3. Ce te doare? 41
4. Reacția la durere 53
5. Originile trăirii reactive 67
6. Cum să supraviețuiești atașamentelor distruse 83
7. Să-mi fie rușine! 97
8. Impactul traumei 107
9. Pierderea sinelui tău adevărat 115
10. Pierderea contactului cu sufletul tău 125

PARTEA A II-A: VIAȚA SELECTIVĂ

Reintroducere 135

11. Recuperează-ți viața 139
12. Cum să devii o persoană care decide, se apără și se dezvoltă 153
13. Cum să-ți extinzi planul de recuperare 171
14. O viață recuperată 183

Note 207

Despre autori 211

Introducere

Te felicităm pentru că ai ales cartea aceasta. Interesul tău ne arată că ești conștient de faptul că viața ta se poate îmbunătăți și că ceva trebuie să se schimbe pentru ca lucrul acesta să se întâmple. Poate că ai încercat alte soluții care nu au dat rezultate și poate că nu ai multă speranță că lucrurile chiar se pot îmbunătăți. Însă aici intervenim *noi*.

Sunt disponibile numeroase formule și planuri care să te ajute să găsești vindecare, scop și semnificație – și noi înșine am scris câteva dintre ele. Astfel de planuri și formule vor avea succes *dacă* le poți pune în aplicare. Însă nu este ușor să urmezi un plan dacă cineva sau ceva deține controlul asupra vieții tale. Dacă există o forță înăuntrul tău sau în apropierea ta care continuă să exercite putere asupra vieții tale – o putere care îți distruge cele mai bune intenții, îți sabotează cele mai mari eforturi și-ți împiedică împlinirea celor mai adânci dorințe – atunci nici o formulă și nici un set de pași nu te vor ajuta până când nu vei fi în stare *să-ți recuperezi viața*. Adevărata libertate vine atunci când dobândești puterea să nu mai trăiești ca răspuns la puterea negativă al cărei control distructiv te-a împiedicat să-ți trăiești viața care ți-a fost hărăzită.

RECUPEREAZĂ-ȚI VIAȚA

Când eu (Steve) eram tânăr, o forță din mine îmi controla toată viața. Îmi împiedica folosirea oricărui talent, înzestrare și abilitate pe care o aveam. Mi-a umplut viața cu un mare întuneric și cu cea mai adâncă durere imaginabilă. Uneori mă ținea închis în camera mea și înțepenit în patul meu. Erau zile când singurul meu scop era să înving suficient de mult robia opresivă ca să mă dau jos din pat, să mă scol și să merg dincolo de baie – cel puțin până la bucătărie unde puteam vedea lumina de afară.

Lucrul care-mi controla viața era așa de puternic încât aproape că m-a omorât. Îți voi spune mai multe pe parcursul cărții, însă deocamdată e suficient să-ți spun că am experimentat eu însumi abisul.

Forța care-ți controlează viața poate fi asemănătoare cu cea care m-a controlat pe mine. Și poate că-ți distruge orice potențial din viață pentru bucurie sau semnificație. Dacă te afli într-o situație asemănătoare cu a mea, s-ar putea să experimentezi un sentiment intens de *rușine* – și până ce nu vei prelua controlul asupra rușinii și nu o vei îndepărta din centrul lumii tale nu vei putea avea parte de nicio îmbunătățire. Însă nu dispera. Suntem aici ca să te ajutăm.

Deoarece rușinea este așa de răspândită și de distrugătoare, vrem să clarificăm chiar aici în introducere că dorința noastră – scopul nostru – este ca să citești cartea aceasta fără să te simți rușinat pentru situația în care te afli în prezent sau pentru situațiile prin care ai trecut. Amândoi (Steve și David) a trebuit să ne ocupăm de propria rușine inveterată. Și, la fel ca tine, amândoi am experimentat o anumită rușine din partea unor profesioniști bine intenționați a căror perspectivă și mod de abordare părea așa de diferit de situația noastră. Dacă îți dorești o viață mai bună și vrei să faci un pas important spre a trăi într-un mod diferit, te asigurăm că vom merge pe calea spre libertate alături de tine și-ți vom arăta cum să-ți schimbi atitudinile și comportamentele reactive și să-ți *alegi răspunsul* la ceea ce îți aduce viața în cale.

Nu toată rușinea este rea. Uneori ea îi motivează pe oameni să facă unele schimbări bune și necesare. Însă rușinea care

INTRODUCERE

provine din abuz, respingere, abandonare, neglijare sau judecată – sau chiar care este provocată de profesioniști bine intenționați – poate provoca groază sau dezgust sufletului. Este genul de rușine de care te vom ajuta să scapi – cu puțină cooperare din partea ta – și pe care vrem s-o înlocuim cu speranță și vindecare, împreună cu un scop, o viziune și o semnificație nouă. Vrem să te ajutăm să iei în mână frâiele trecutului tău și ale împrejurărilor actuale pentru ca să poți privi cu încredere și credință la drumul care-ți stă înaintea.

Chiar dacă ești sceptic, crezând că nimic nu te poate ajuta și că nici această carte nu va fi cu nimic diferită de oricare alta, cel puțin continuă să citești. Aceasta ne arată că tu încă mai cauți, încă mai speri. Dacă încă nu ești gata să ne accepți ajutorul sau dacă nu ești sigur că vrei să faci ceea ce e nevoie ca să produci schimbarea, nu te îngrijora. Disponibilitatea este ceva ce se învață. E nevoie de timp și s-ar putea să necesite puțin efort. Însă dacă vrei să rămâi cu noi, te vom ajuta să faci restul drumului îndepărtând mai întâi stăpânirea pe care forțele sau influențele distructive o au asupra vieții tale. Te vom ajuta să vezi lupta dintr-o perspectivă diferită și te vom ajuta să schimbi lucrurile pe care le poți schimba. În timp ce te ajutăm să-ți recuperezi viața, sperăm și ne rugăm ca orice rușine pe care încă o ai să dispară.

Îți mulțumim pentru că ne dai ocazia să te ajutăm. Am scris mai multe cărți împreună, însă niciodată nu am avut o dorință mai mare de a vedea cum oameni ca tine găsesc speranță, vindecare, semnificație și scop. Ne rugăm ca Dumnezeu să te binecuvânteze din plin și să experimentezi prezența Sa în timp ce citești paginile următoare și începi să experimentezi viața pe care ai fost menit s-o trăiești.

Partea I

Viața reactivă

FIUL RISIPITOR DIN PALAT

Am auzit de multe ori pilda fiului risipitor: tânărul care își ajignește și își face de ocară tatăl cerându-i moștenirea, care apoi pleacă de acasă, cheltuie toată averea, rămâne fără nimic și ajunge ca în cele din urmă să trăiască cu porcii – simbolul ultim al unei vieți trăite în sărăcie și mizerie. Termenul de *risipitor* a ajuns să caracterizeze pe oricine se comportă în felul acesta – prin dependență, răzvrătire, nechibzuință, promiscuitate sau orice alt comportament distructiv – precum și pe oamenii care și-au supus viața unei influențe exterioare care i-a controlat. Despre acești risipitori – un grup de oameni care include bărbați și femei, fii și fiice – Biblia spune că „dumnezeul lor este pofta lor”, iar vederea lor este teribil de mioapă.¹ De aceea, poftele care îi îndepărtează de acasă sunt adesea aceleași poftes care îi aduc din nou acasă.

În pildă, fiul risipitor se trezește într-o dimineață flămând și înfrigurat și își amintește că slujitorii din casa tatălui său duc o viață mai bună decât a lui – măcar au un acoperiș deasupra

RECUPEREAZĂ-ȚI VIAȚA

capului și mâncare pe masă. Deci nu pocăința sau regretul îl atrage acasă, ci mai degrabă foamea și sărăcia.² Totuși, el se îndreaptă spre casă, împovărat de rușine, și-și repetă discursul: „Tată, am păcătuit atât împotriva ta, cât și împotriva cerului și nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău. Te rog, primește-mă ca pe un slujitor.”³ Însă când ajunge la casa tatălui său – de fapt chiar înainte de a ajunge acolo, se întâmplă ceva extraordinar. Tatăl – pe care fiul îl dezonorase, îl insultase și-l abandonase, vine alergând spre el, îl îmbrățișează, îl sărută și-l primește acasă. Nu îl ceartă, nu îl învinovățește, nici măcar nu îi cere explicații. Tatăl pur și simplu îl cuprinde în brațele sale iubitoare

Chiar în centrul deciziei de a-ti recupera viața este întoarcerea la Tatăl care S-a uitat în zare și a așteptat, sperând să te întorci acasă.

și anunță o petrecere. „Căci acest fiu al meu era mort, și a înviat; era pierdut, și a fost găsit”⁴

Chiar în centrul deciziei de a-ti recupera viața este întoarcerea la Tatăl care S-a uitat în zare și a așteptat, sperând

să te întorci acasă. Nu există rușinare sau învinuire, doar sărbătorire.

Poate că, după tot ce ai făcut, ți-e greu să crezi că cineva – cu atât mai puțin Dumnezeu – ar veni alergând înaintea ta dacă te-ai întoarce acasă. Această pildă a fost foarte scandalosă pentru urechile celor care au auzit-o prima oară de la Isus. În zilele acelea, un proprietar de pământ bogat nu alerga niciodată. Lucrul acesta era cu mult sub demnitatea sa. Nu doar atât, dar fiul îl dezonorase deja pe tatăl său risipindu-i moștenirea și plecând. Și totuși, ideea pildei este că Dumnezeu vine întotdeauna spre noi, ne cheamă întotdeauna acasă, este întotdeauna gata să ne cuprindă în brațele Sale iubitoare.

Noi ne așteptăm la judecată, dar Dumnezeu ne oferă har.

Noi ne așteptăm la condamnare, dar Dumnezeu ne răspunde cu milă.

Noi ne așteptăm la respingere, dar Dumnezeu ne spune: „Veniți la Mine, toți cei trudiți și împovărați, și Eu vă voi da

odihnă. Luați jugul Meu asupra voastră și învățați de la Mine, căci Eu sunt blând și smerit cu inima; și veți găsi odihnă pentru sufletele voastre. Căci jugul Meu este bun, și sarcina Mea este ușoară.”⁵

Dacă te-ai răzvrătit și ai plecat de acasă, te încurajăm să te ocupi de problemele din viața ta. Chiar dacă poftele tale, și nu dragostea, pocăința sau dorința de relaționare sunt cele care te aduc acasă, aceasta dovedește că Dumnezeu poate folosi lucrurile care ne distrug viața pentru a ne aduce în punctul cedării. Doar când ești gata să-ți înfrunți comportamentele distructive, vei fi în stare să-ți recâștigi viața. Dacă te vei trezi la realitate, vei recunoaște unde te-au dus deciziile luate și te vei întoarce la Tatăl tău din ceruri, Îl vei găsi așteptându-te să vii acasă, tot așa cum tatăl din pildă l-a așteptat și l-a primit acasă pe fiul său.

Asta a fost și experiența mea (David). Ca mulți adolescenți, m-am răzvrătit în toată perioada liceului. De îndată ce am avut dreptul să conduc și mi-am luat o mașină, am făcut tot ce am vrut. Părinții mei nu puteau să mă oprească, așa că pur și simplu nu luau în seamă tot ceea ce făceam. Eu știam că acțiunile mele erau greșite, dar nu-mi păsa. La un moment dat m-am simțit destul de vinovat pentru faptele mele încât nu am participat la împărtășanie, dar nu mi-am schimbat comportamentul.

Într-o zi, pe când eram în liceu, eu și un prieten de-al meu am golit o sticlă de whisky și ne-am petrecut toată ziua în școală beți bine. Îmi pierdusem controlul, dar nimeni n-a intervenit. În cele din urmă, după ce am absolvit liceul, m-am confruntat pe mine însumi și am decis că eram pe o cale greșită și că venise timpul să îndrept lucrurile cu Dumnezeu. Când m-am întors la Dumnezeu, n-am simțit nici condamnare, nici rușine – ci doar brațele Lui deschise care mă primeau acasă.

Atitudini nepotrivite

Poate că tu nu te identifici cu fiul risipitor – te-ai străduit să duci o viață corectă și nu ai avut niciodată un comportament

RECUPEREAZĂ-ȚI VIAȚA

autodistructiv. De fapt, nu ai prea multă răbdare cu persoanele care au pierdut controlul asupra vieții lor și au luat-o pe o cale greșită. Dacă acesta este cazul tău, te încurajez să citești și restul pildei, unde vom face cunoștință cu un alt frate, cu care poate că te vei identifica mai rapid.

În celebra capodoperă a lui Rembrandt *Întoarcerea fiului risipitor*, imaginea fratelui mai mare domină partea dreaptă a picturii. Haina sa roșie și marginile brodate ale hainelor sale îi arată poziția ca unul de-al casei, însă el stă departe din punct de vedere emoțional și nu participă la reunirea răscumpărătoare dintre tatăl și fratele său. Mâinile îi sunt strânse sub haină, în contrast puternic cu mâinile deschise și iertătoare ale tatălui său.

Provocarea pentru fratele mai mare este că el a făcut totul corect, cel puțin în ochii săi, și totuși viața din belșug care credea că îi era promisă – și într-adevăr *îi era promisă* – îl ocolise. Toată dezamăgirea și frustrarea i s-a îndreptat spre interior, și s-a manifestat prin furie, amărăciune, ură, judecată, gelozie, dușmănie, invidie, resentimente, izolare, respingere și abandonare.

Fratele mai mare a făcut totul corect, cel puțin în ochii săi, și totuși viața din belșug care credea că îi era promisă – și într-adevăr îi era promisă – îl ocolise.

Având atât de mult teritoriu din suflet ocupat de asemenea sentimente negative, nu a rămas prea mult loc pentru iubire sau recunoștință. Departe de a deține controlul asupra vieții sale, el

trăiește în robie și dezamăgire și în propriul sentiment de îndreptățire. Fiecare dintre noi, care am mers pe această cărare a distrugerii emoționale, am cedat în fața obsesiei de a ne simți nedreptățiți și nerespectați. Fratele mai mare trebuie să-și redobândească viața la fel de mult ca fratele mai mic. Și s-ar putea ca vindecarea fratelui mai mare să fie chiar mai dificilă, deoarece el și-a îngrămădit așa de multă durere sub viața sa superficială.

Este interesant faptul că această povestire a ajuns cunoscută drept pilda fiului risipitor, deoarece Isus nu a văzut-o așa. Acest

titlu a fost adăugat de cineva care a pus titluri textului biblic. Dacă ar trebui să numim această pildă, am putea-o numi la fel de bine pilda iubirii tatălui sau pilda fratelui mânios.

De asemenea, am putea spune că fratele mai mare este, în felul său, un fiu risipitor. Am auzit așa de des termenul folosit pentru a descrie un copil răzvrătit care a părăsit biserica, încât ne este ușor să trecem cu vederea faptul că atitudinile lăuntrice ale inimii conduc la comportamentele exterioare. Esența de a fi „un fiu risipitor” este *risipa*. Aceasta include pierderea oportunității pentru fapte bune și lăsarea neutilizată a multor resurse valoroase.

Fratele mai mare avea atât de multe lucruri la dispoziție – „Tot ce am este al tău”, i-a spus tatăl său – și totuși, în indignarea sa față de viața desfrânată a fratelui său mai mic, el n-a fost dispus să sacrifice nici măcar un țap la grătar pentru a petrece cu prietenii săi. Ce tristă și grea viață a ales pentru sine! Dar acest mod de viață nu este unul neobișnuit, mai ales când, în calitate de creștini, suntem atât de ocupați să respectăm toate regulile, ignorând faptul că Dumnezeu ne-a dat cheile Împărăției Sale. Ne temem că dacă vom sărbători întoarcerea fiilor risipitori, cumva le vom trece cu vederea comportamentul greșit: această iertare ar însemna cumva permisiunea de a trăi după bunul plac. În cuvintele lui André Gide, ne întrebăm: „De ce acordăm mai multă onoare unui păcătos pocăit decât aceluia... care n-a păcătuit niciodată?”⁶ În mânia noastră îndreptățită, devenim oameni care-i disprețuim pe alți oameni – sau oameni care-i disprețuim pe alți oameni care-i disprețuiesc pe alți oameni. Așa cum a afirmat recent autoarea și cântăreața Sheila Walsh: „Îndreptățirea de sine este o mască foarte subțire. E nevoie doar ca un «fiu risipitor» să vină acasă și noi ne scoatem ghearele.”⁷

Fiul risipitor a reacționat la durerea și suferința lui căutând viață în afara zidurilor casei tatălui său. Și totuși, fratele mai mare a rămas acasă, chiar dacă și el credea că cheia unei vieți ferice era în altă parte.

Iată un adevăr vital: viața pe care o dorim nu este „undeva”. Avem acces deplin la tot ce-I aparține lui Dumnezeu – chiar aici,

chiar acum, chiar în locul unde ne aflăm. Pentru a trăi această viață abundentă, trebuie pur și simplu să ne deschidem brațele și să renunțăm la tot ceea ce am încercat cu disperare să ținem, și trebuie să *recunoaștem, să primim și să acceptăm* tot ceea ce are Tatăl nostru ceresc pentru noi. Pentru o astfel de viață am fost mântuiți. Aceasta este viața pe care trebuie să o luăm înapoi.

Ce devine clar atunci când citim această povestire este că niciunul dintre fii nu-l cunoștea cu adevărat pe tatăl său. Dacă

Pentru a trăi această viață abundentă, trebuie pur și simplu să ne deschidem brațele și să renunțăm la tot ceea ce am încercat cu disperare să ținem.

l-ar fi cunoscut, nu ar fi simțit nevoia de a gândi sau de a acționa în moduri negative și distrugătoare. Ambii fii ar fi putut accepta generozitatea tatălui și ar fi putut fi recunoscători pentru tot ceea ce

le-a fost pus la dispoziție. Dar, evident, o anumită rănire a condus la o ruptură între membrii acestei familii.

Cele mai multe învățături pe care le vei auzi despre pilda fiului risipitor Îl prezintă pe tatăl ca imagine a lui Dumnezeu și, astfel, presupunem că la el nu poate exista vreo parte de vină în aceste relații distruse, pentru că este perfect. Dar dacă ne vom concentra pe aspectul uman, așa cum face Isus în pilda Lui, vom obține o perspectivă diferită. După cum vom vedea în capitolul următor, fiecare generație a fost rănită într-un fel de generațiile de dinainte și toate generațiile trec această rănire la generațiile următoare. Așadar, din acest punct de vedere, tatăl din povestirea noastră reprezintă și nenumăratele generații de răniți, care se întind până la ruptura de la început dintre om și Creatorul și Tatăl nostru suprem. Rănirea este o consecință a Căderii, și o purtăm cu toții într-un anume fel.

Viața reactivă

Dacă am lua ultimul număr al revistei *Viața reactivă* (dacă ar exista o astfel de revistă), am putea găsi pe coperta ei o imagine a fratelui mai mare al fiului risipitor. Titlul ar putea fi ceva de genul: „Dar cu mine cum rămâne?” Asta înseamnă viața reactivă.

Indiferent de ce se întâmplă, *reacționăm* având în vedere propriul nostru interes. Dacă ne simțim amenințați sau trecuți cu vederea, reacționăm. Vrem ceea ce merităm, și nu prea ne pasă de altcineva. Suferim și, când cineva ne atinge rănilor, reacționăm. Suntem foarte atenți la insulte și vătămări și ori de câte ori sirena interioară pornește, reacționăm. Ca fratele mai mare, reacționăm atunci când nu obținem ceea ce vrem, când nu primim ceea ce primesc ceilalți sau când alții nu recunosc cât de minunați suntem. Este un reflex adânc imprimat în noi. Dacă am perceput o insultă ușoară sau una directă, nu putem să *răspundem într-un mod sănătos*, deoarece nu avem suficient autocontrol ca să nu *reacționăm*.

Din perspectiva lui, fratele mai mare a făcut totul bine. A

fost ascultător; n-a plecat de acasă; nu și-a făcut de rușine tatăl. A făcut ceea ce face un copil supus și se aștepta să fie recunoscut și recompensat ca atare. În momentele noastre cele mai egoiste, suntem cu toții ca el – geloși pe oricine primește o doză mai mare de har și pe oricine în cinstea căruia se dă o petrecere doar pentru faptul că se află în viață. Toți am trecut pe aici, ne-am concentrat pe ceea ce se întâmplă în cealaltă parte a palatului, în loc să ne bucurăm și să fim mulțumitori pentru toate binecuvântările pe care le-am primit.

Dacă ne uităm tot timpul la ceea ce se întâmplă cu alții oameni și ne măsurăm satisfacția în funcție de cât de bine am fost tratați, suntem mereu la mila a ceea ce se întâmplă *acolo*. Am învățat să reacționăm la orice scară de comparație pe care am stabilit-o. Dacă dependența noastră conduce la critică, reacționăm defensiv pentru a ne justifica, a ne minimaliza și a ne proiecta problemele asupra cuiva sau asupra a altceva. Putem reacționa cu furie pentru a îndepărta pe cineva sau ne putem retrage cu un smiorcăit pentru a obține simpatie.

Aceste reacții nu sunt întotdeauna extreme și s-ar putea ca nici să nu fie vizibile pentru cei din jur. Reacțiile noastre sunt

RECUPEREAZĂ-ȚI VIAȚA

nuanțate și diferite și suntem capabili să ne adaptăm la realitatea dureroasă a lumii noastre interioare și ne abatem atenția de la noi înșine și de la sursa durerii noastre. După ani de viață reactivă, ne-am format un făgaș adânc în care ne mișcăm și ne este mai frică de ceea ce se află în afara lui decât de faptul de a rămâne blocați acolo. Când se fac presiuni asupra noastră sau suntem amenințați, reacționăm. Și rămânem blocați.

Să fim sinceri, reacția noastră este adesea înrădăcinată în durerea resimțită la o vârstă foarte fragedă. Indiferent că am fost neglijăți, neînțeleși, abandonați, folosiți, abuzați sau chinuiți – sau am trăit ceva la fel de oribil – am fost într-adevăr victime. Am învățat să reacționăm negativ față de ceilalți și să ne fie scârbă de noi. Nu am meritat toate aceste atacuri, și la o vârstă atât de fragedă tot ceea ce am putut face a fost să supraviețuim. Nu am putut schimba nimic. Chiar și azi, ca adulți, avem ceva înăuntrul nostru care se împotrivesc ideii că o schimbare semnificativă – o schimbare mult mai mică decât transformarea completă – este posibilă. Ne retragem înapoi în umbră, pentru că nu avem nicio dovadă că transformarea poate avea loc cu adevărat. Prin urmare continuăm să reacționăm ca să ne protejăm pe noi și să protejăm orice credem că am putea pierde.

Scopul cărții *Recuperează-ți viața* este să-ți arate că schimbarea autentică și de durată este posibilă. Nu doar că este posibilă, dar este și realizabilă. La un moment dat, cu toții trebuie să ne oprim din a mai *reacționa* și să învățăm cum să *răspundem* într-un mod adecvat. Dacă viața ți-a fost furată, depinde de tine să ți-o recuperezi, cu ajutorul lui Dumnezeu și, cu cât mai repede, cu atât mai bine.

Ieșind afară din umbră

În celebra pictură a lui Rembrandt, fratele mai mare este pe punctul de a lua o decizie. Se va retrage el în umbra obsesiei sale lăuntrice rămânând captiv mâniei și resentimentului său, ori va păși la lumină și va găsi vindecare în brațele tatălui lui care-l cuprind pe cel care a venit acasă?

În orice moment, fratele mai mare ar putea ieși din umbră și